

ОБЛІК ЯК ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА В УПРАВЛІННІ СУБ'ЄКТОМ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Обґрунтовано важливість та необхідність обліку зовнішньоекономічної діяльності як інформаційної системи в управлінні суб'єкта господарювання. Визначено основні завдання та функції обліку зовнішньоекономічної діяльності.

Ключові слова: облік, зовнішньоекономічна діяльність, управління суб'єктом, зовнішньоторговельні операції, суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності, облікова інформація.

I. Вступ. Зовнішньоекономічна діяльність на сьогоднішній день є саме тим перспективним варіантом господарювання, що має можливість гармонійно поєднувати інтереси держави в досягненні політичної й економічної незалежності з інтересами підприємств у максимізації прибутку й у відповідному її перерозподілу.

Поняття зовнішньоекономічної діяльності виникло у зв'язку з переходом до нової системи управління й початком здійснення зовнішньоекономічних реформ.

Зовнішньоекономічна діяльність - діяльність суб'єктів господарської діяльності України й іноземних суб'єктів господарської діяльності, що заснована на взаємних відношеннях між ними на території України та за її межами.

II. Постановка завдання. З огляду на те, що зовнішньоекономічна діяльність побудована на відносинах між суб'єктами господарювання, що перебувають під юрисдикцією різних держав важливе місце належить своєчасному отриманні інформації для прийняття ефективних управлінських рішень. Облікова інформація є основою для прийняття таких рішень.

III. Результати. Основним законодавчим актом, який закріплює правові засади здійснення зовнішньоекономічної діяльності вітчизняними суб'єктами господарювання, є Закон України від 16 квітня 1991 року "Про зовнішньоекономічну діяльність". Даний Закон визначає основні правові та організаційні засади здійснення ЗЕД в Україні і спрямований на удосконалення правового регулювання усіх видів зовнішньоекономічної діяльності, вклю-

чаючи зовнішню торгівлю, економічне, науково-технічне співробітництво, надання послуг відповідно до загальноновизнаних засад, принципів, норм і правил міжнародної торгівлі та зобов'язань, взятих Україною в рамках міжнародних угод [1].

Відповідно до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" всі юридичні особи, створені відповідно до законодавства України, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність згідно з законодавством [2].

Метою обліку є надання внутрішнім й зовнішнім користувачам для прийняття ефективних рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан та господарську діяльність підприємства зовнішньоекономічної діяльності.

Основними цілями обліку зовнішньоекономічної діяльності є:

1. Відображення в бухгалтерському обліку валютних операцій у валюті їх здійснення і паралельно у валюті звітності за курсом НБУ на дату здійснення операції.

2. Своєчасне надання адміністрації, податковим і статистичним органам інформації про товарооборот, ефективність його використання, про доходи, витрати, фінансові результати, обов'язкові відрахування і платежі, розрахунки з дебіторською та кредиторською заборгованостями.

3. Забезпечення своєчасних і правильних розрахунків в зовнішньоекономічній діяльності.

Облік посідає важливе місце в системі управління підприємством, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність та є інформаційною системою для прийняття управлінських рішень й важливим інструментом, який забезпечує виконання наступних функцій: інформаційної, контролюючої, оціночної, аналітичної та регулюючої [3].

Інформаційна функція обліку полягає в формуванні інформаційної системи щодо збору, реєстрації, підготовки, обробки, подання та представлення необхідної інформації про стан

діяльності суб'єкта господарювання задля забезпечення потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів для прийняття ефективних та оперативних управлінських рішень.

Контролююча функція полягає в необхідності здійснення методами бухгалтерського обліку контролю за збереженням та ефективним використанням ресурсів суб'єкта господарювання, виконання зобов'язань підприємства перед працівниками, контрагентами, бюджетом, покупцями та замовниками та іншими суб'єктами, своєчасністю та правильністю відображення господарських операцій в обліку, їх документальним підтвердженням та дотриманням чинного законодавства.

Оціночна функція обліку зовнішньоекономічної діяльності полягає у вимірі, оцінці та ідентифікації об'єктів обліку, розрахунку собівартості виробництва продукції (виконання робіт, надання послуг), визначенні фінансового результату діяльності суб'єкта господарювання та його рентабельності.

Аналітична функція обліку полягає в здійсненні на основі первинних та зведених даних економічного аналізу наявності, стану і руху ресурсів та результатів діяльності підприємства із використанням економіко-математичних методів.

Регулююча функція передбачає дотримання нормативного законодавства при здійсненні діяльності та відображенні в обліку господарських операцій діяльності суб'єкта господарювання.

Облікова інформація є основою для прийняття управлінських рішень керівництва в управлінні суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності. Облік забезпечує кількісною та якісною інформацією для поточного та подальшого планування діяльності підприємства. Вона є важлива для поточного та стратегічного планування майбутніх дій суб'єкта господарювання, складання планів і прогнозів, пошуку шляхів їх виконання, вибору оптимальної альтернативи та оцінки системи прийняття рішень [4, с. 132].

Облікова інформація є джерелом контролю ефективності фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання в цілому та

його структурних підрозділів, використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів підприємства шляхом проведення внутрішньогосподарського контролю, ревізії, аудиту, судово-бухгалтерської експертизи.

Облікова інформація є важливим елементом регулювання економічних, організаційних, правових та податкових аспектів діяльності підприємства, яка узагальнюється та відображається у поточній та проміжній внутрішній, статистичній, фінансовій та податковій звітності.

IV. Висновки. Облік - фінансовий центр оперативної управлінської інформаційної системи. Він дозволяє різним службам підприємства, його структурним підрозділам та підприємству в цілому, для потреб управління отримати повну, необхідну та упорядковану інформацію про господарські засоби та їх джерела утворення, стан фінансово-господарської діяльності підприємства зовнішньоекономічної діяльності в результаті прийняття управлінських рішень. Тому створення системи обліково-інформаційного забезпечення є необхідною умовою для правильної та оперативної оцінки рівня фінансового стану суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності, прийняття правильних управлінських рішень в процесі управління підприємством.

1. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.ukrexporth.gov.ua/ukr/zakon_v_sferi_zed/ukr/3201.html

2. Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

3. Природа та сутність бухгалтерського обліку у процесах прийняття управлінських рішень [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://lubbook.net/book_512_glava_4_1.2_Priroda_ta_sutmst_bukhga.html

4. Жук О. Облік як інформаційна система для прийняття управлінських рішень / О. Жук // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "Економіка України в умовах сучасних трансформацій". Тернопіль-Чортків, 2014. - С. 131-133.

Proved the importance and necessity of foreign trade activities as accounting information system management entity. The basic tasks and functions of accounting of foreign trade.